

NEXUS LINGUARUM

KÖSZÖNTŐ KÖTET A 80 ÉVES
NYOMÁRKAY ISTVÁN AKADÉMIKUS
TISZTELETÉRE

Szerkesztette
Lukács István

ELTE BTK
SZLÁV ÉS BALTI FILOLÓGIAI INTÉZET
SZLÁV FILOLÓGIAI TANSZÉK
BUDAPEST, 2017

SZAKMAI LEKTOROK
Bańczerowski Janusz
Jászay László

MŰSZAKI SZERKESZTŐ ÉS TÖRDELŐ
Janiec-Nyitrai Agnieszka

© szerzők
© ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék

Kiadja az ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék
Felelős kiadó a Szláv Filológiai Tanszék vezetője
Sorozatszerkesztő: Lukács István
A borítót tervezte: Sellyei Tamás Ottó
Nyomdai kivitelezés: Robinco Kft.
ISSN 1789-3976
ISBN 978-963-284-859-4

TARTALOM

Bañcerowski Janusz	
Nyomárkay István akadémikus nyolcvan éves.....	9
Bajzek Lukač Marija	
Slovenska zemljepisna lastna imena na Gornjem	
Seniku in v Porabju.....	15
Bañcerowski Janusz	
Néhány gondolat a nyelvhasználat alapegységéről...	25
Császári Éva	
A szlovák szótárirodalom legújabb mérföldköve.	
Az első szlovák etimológiai szótár.....	43
Дудащ Мария	
Гневът в унгарската и българската фразеология...	51
Dudás Előd	
Kaj-horvát anyag Maks Pleteršnik szlovén–német	
szótárában.....	61
Dziewońska-Kiss Dorota	
<i>Człowiek człowiekowi wilkiem</i> – obraz wilka w języku	
polskim (w świetle związków frazeologicznych	
i przysłów).....	71
Федосов Олег	
Как достигъ <i>совершенство</i> ?.....	81
Gyivicsán (Divičanová) Anna	
Rozmýšľanie o slovenskom národnom hnutí,	
o jazyku, o kultúre	
(Štefan Leška, Karol Straka, Ľudovít Haan).....	93
Gyöngyösi Mária	
A „törpe” Alekszandr Blok mitopoétikájában	
(Alakváltozatok és forrásaik).....	101
Imrichová Mária	
Slovenská právnická terminológia	
a problematika polysémie termínov.....	115
Jakovljević Dragan	
Književnost, novi mediji i postčitalačka generacija...	125

Janiec-Nyitrai Agnieszka	
Narošle postpamięci. Na marginesie węgierskiej	
trylogii Krzysztofa Vargi <i>Gulasz z turula, Czardasz</i>	
<i>z mangalicqı Langosz w jurcie</i>	135
Janurik Szabolcs	
Angol mintára keletkezett tükörszavak	
a magyarban és az oroszban.....	147
Ясаи Ласло	
Средства грамматики и картина мира	
в русском языке.....	161
Kiss Szemán Róbert	
A katolikus irodalom mint újkori kulturális	
képződmény sajátosságai.....	173
Kroó Katalin	
Az irodalmi szövegben rejlő <i>megszólítás</i> szemiotikai	
alakzatáról.....	183
Лявинец-Угрин Марианна	
Современная лексикография русинского языка..	195
Лебович Виктория	
К вопросу литературной ономастики	
у И. Нечуя-Левицкого.....	207
Lukács István	
A horvát <i>Sibila</i>	219
Menyhárt Krisztina	
„Zöldségeket beszél”. A zöldségek a magyar	
és a bolgár közmondásokban.....	231
Михайлов Камен	
Via Danubius.....	243
Milosevits Péter	
Jovan Dučić versei Babits Mihály fordításában.....	255
Nagy István	
Íráspoétika, írásethosz. Marina Cvetajeváról.....	271
Палоши Ильдико	
Мультисубъектность как семантическая категория	
в русском языке.....	283

Pátrovics Péter	Aspektualität – Temporalität – Kasus – Referentialität und Wortstellung im Deutschen und in den slawischen Sprachen. Mutmaßliche Zusammenhänge.....	297
Pavičić Mladen	Ivan Prijatelj <i>A szlovének irodalma</i> című irodalomtörténeti áttekintéséről.....	307
Péter Mihály	Két költő a szerelem másodvirágzásától (Puskin és Tyutcssev).....	317
Ráduly Zsuzsanna	Eponimák a lengyel és a magyar egyházi terminológiában.....	323
Sárköziné Vandan Enhzaya	<i>Вдруз Достоевского в монгольском переводе романа «Братья Карамазовы»</i>	335
Urkom Aleksander	Učenje stranog jezika u digitalnom dobu.....	343
Várnai Dorota	Renesans w Polsce i na Węgrzech.....	353
Vig István	Prebacivanje kodova u djelu „Az török áfium ellen való orvosság” (‘Lijek protiv turskoga opijuma’) Nikole Zrinskog.....	365
Zoltán András	Régi keleti szláv jövevényszavaink kérdéséhez.....	377
Zsilák Mária	A budai Egyetemi nyomda szlovák kiadványainak nyelvváltozatai az egységes modern irodalmi nyelv kialakulása tükrében.....	385

IVAN PRIJATELJ A SZLOVÉNEK IRODALMA CÍMŰ IRODALOMTÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉSÉRŐL

Mladen Pavičić

A dolgozat röviden áttekinti Ivan Prijatelj 1911-ben íródott szlovén irodalomtörténetét (PRIJATELJ 1911), amely a második magyar nyelven megjelent szlovén irodalomtörténet. Az első ilyen jellegű munka *Az Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képből* című enciklopedikus műben jelent meg Gregor Krek tollából *A szlovén irodalom* címmel (KREK 1891), Prijatelj után pedig Pável Ágoston foglalta össze a szlovén irodalom történetét a második világháború alatt *A szlovén irodalom vázlatos áttekintése* címen, ám ez csak a szerző halálának 30. évfordulóján jelent meg (PÁVEL 1976). Közben kiadták Csuka Zoltán kötetét, *A jugoszláv népek irodalmának történetét*, amelyben a szlovén irodalom is ismertette (CSUKA 1963), és megjelent *A szlovén irodalom kistükre* című terjedelmes szlovén antológia, amelyben az egyes irodalmi korszakokat és jelentősebb szerzőket külön fejezet mutatja be (JANEŽ 1973). Azóta egy rövidebb áttekintés jelent meg a szlovén irodalomról, amelyet Lukács Istvánnal írtunk a szlovén szakos diákok számára, és az interneten hozzáférhető.¹ A szlovén irodalomtörténeti áttekintéseket Lukács István cikkei segítségével kerestem (LUKÁCS 2005, LUKÁCS 2006), aki a szóban forgó szövegről a következőket írta: „A kitűnő irodalomtörténésznek mindössze kilenc oldalon sikerült elmondania mindazt [...], amit a magyar olvasónak tudnia illene a szlovén irodalomról. Minden egyes alkotót pontosan és szakszerűen illeszt bele saját korába, kiemelve azokat a konkrét műveket, amelyek a szlovén irodalmi fejlődésnek egésze szempontjából paradigmaticusnak tekinthetők.” (LUKÁCS 2006: 11-12)

¹ A következő címen található: http://szlavintezet.elte.hu/szlavanyagok/slav_civil/szloven-irodalom.htm. (Hozzáférés: 2017.01.29.)

Prijatelj összefoglalója a Heinrich Gusztáv által szerkesztett és a budapesti Franklin Társulat kiadásában 1903-1911 között megjelent *Egyetemes Irodalomtörténet* című négykötetes munkában látott napvilágot a IV. kötetben, amelyet az ural-altáji és szláv irodalmaknak szenteltek. A 28 éves Prijatelj, a szlovén irodalomtörténet tudományának egyik megalapozóját, aki a szlavisztika egyik első professzoraként a ljubljanai egyetem 1919-es alapítói közé tartozik, Vatroslav Jagić ajánlotta a szláv irodalmak szerkesztőjének, Asbóth Oszkárnak a figyelmébe (SLODNJAK 1952: XXIV). Sajnos lehetetlen pontosan megállapítani, hogy a szerkesztő mikor lépett kapcsolatba a fiatal kutatóval, mert (német nyelvű) levelezésük egy része elveszett; ezért azt sem tudjuk megállapítani, hogy kettejük között hogy kerülhetett sor egy nem csekély félreértésre a tanulmány terjedelmét illetően. Ismert, hogy a német nyelvű szöveg első verziója 1903 elején keletkezett, feszített tempóban, hiszen a szerző három hónap alatt írt meg 100 oldalt. A legrégebbi megőrzött, 1903. április 17-iki keltezésű levélben Asbóth elégedettségét fejezi ki Prijatelj írásával kapcsolatban, és sajnálkozik, hogy a szöveget erősen le kell rövidíteni (ANGYAL 1967: 135), ezért Prijatelj az év utolsó harmadában új, rövidített (10 oldal terjedelmű) verziót készített. Később még egy rövidebb, módosított változatot közölt az *Österreichische Rundschau* című folyóiratban (PRIJATELJ 1905), a terjedelmesebb eredeti változat pedig először (nagyon rossz /MOSKOVLJEVIĆ 1920: 3/ illetve pontatlan – SLODNJAK 1952: XXIX) orosz fordításban jelent meg 1904-1906 között a *Szlavjanszkija Izvesztija* című folyóiratban (PRIJATELJ 1904-1906), ezt követően pedig kétszer szerb nyelven: először 1906-ban a *Prosvetni glasnik*ban (a szöveget oroszból fordították, és az ismeretlen elkövető hibájából hiányzik az ötödik fejezet – MOSKOVLJEVIĆ 1920: 3), később pedig 1920-ban a *Slovenačka književnost* (PRIJATELJ 1920) című kötetben, ezúttal eredetiből fordítva, amit a szerző küldött meg a fordítónak (BARBARIĆ 1971a: 101-102, BARBARIĆ 1971b: 151, MOS-

KOVLJEVIĆ 1920: 3; a kézirat a ljubljanoi Nemzeti és Egyetemi Könyvtár kéziratárában található²). Ekkor Prijatelj az előszó szerzőjének, Pavle Popovičnak megígérte, hogy a második kiadás számára a szöveget kiegészíti a megírása óta tapasztalt irodalmi fejleményekkel, ám ezt sajnos sohasem tette meg. A szöveg egyetlen változata sem jelent meg szlovén nyelven (DOLINAR 2007: 231; az elmúlt kilenc évet a Cobiss szlovén online bibliográfia segítségével néztem át).

Prijatelj magyarul megjelent szövegét azzal a megállapítással kezdi, hogy a szlovénok, a többi délszláv nemzethez hasonlóan keletről származnak, és semmi sem különbözteti meg őket jobban a többi délszlávoktól, mint az a tény, „hogy a népjellegükből csaknem minden keletiesség lecsiszolódott”. Ez már a *freisingeni töredékekből* is kiviláglik: „E homiliák és imák csak formailag támaszkodnak az ősi szláv alapra, tartalmilag már német gyónási formákba kapcsolódnak bele”.

A szlovén irodalom a reformációval kezdődik. Ebből a korszakból Primož Trubar, Adam Bohorič és Jurij Dalmatin³ nevét említi, a művek közül csak Dalmatin *Biblia*-fordítását, a műveket pedig a következőképpen jellemezte: „a szlovén protestánsok egész tevékenysége arra a népies felvilágosító kulturmunkára szorítkozott, a melynek eszköze a tiszta evangelium volt”, külön hangsúlyt fektetve arra, hogy ez „a szlovén irodalmi nyelv első kialakulása”. Ezt követte a „katolikus ellenreformáció”, amelynek során Ljubljanában nyilvánosan elégették a *Biblia*-fordításokat. Az ellenreformáció első szakaszának egyetlen fényes pontja Hren püspök tevékenysége, aki 1615-ben kiadta a Dalmatinon alapuló *Evangeliumok és levelek* című „kis könyvecskét”. „A következő két év-

²Jelzetszám: Ms 973, III, A / št. 20. A dossziében a kéziraton kívül Prijatelj Pavle Popovičhoz írt levelének vázlata is megtalálható.

³A korabeli szokásoknak megfelelően a szlovén szerzők neve magyaros írásmódban szerepel, vezeték- és keresztnév sorrendben, a keresztnév magyar változatával, de megtartva a č, ž és š betűket, pl. Bohorič Adám, Linhart Antal, Prešeren Ferencz itd. A magyarban ismeretlen keresztnévek esetén latin alakot használ, pl. Trubar Primus.

század tatóngó ürt jelöl a szlovén irodalomban,” a korabeli, a mai napig ismert és emlegetett prédikátorokról (Svetokriški, Basar, Rogerij), különösen az általuk használt nyelvről nem volt a legjobb véleménye. A katolikus korszakot Marko Pohlin atya zárja, aki igen termékeny volt, ám az általa írt nyelv-tan „romlott nyelvérzékéről és nagy önkényességéről tanuskodik”. Pohlin nyelv-tanának megjelenési idejét hibásan adja meg (1782) – a könyv 1768-ban jelent meg. Az első szlovén szépirodalmi almanach a *Pisanice*, amely az ő ösztönzésére jelent meg, „átvezet a szlovén irodalomnak egy újabb korszakába. Ez a *felvilágosodás* korszaka.”

A két korszakot Valentin Vodnik személye köti össze, akit az első szlovén költőként tartanak számon, versei pedig „derős, eleven életfelfogásról tanuskodnak”, és fontos népnevelő tevékenysége is naptárak, politikai néplapok, tankönyvek szerzőjeként. Nélküle elképzelhetetlen volna a mai irodalmi nyelv. Mellette a két legérdemesebb személy egyike Žiga Zois, akit nemcsak mecénásként, hanem akkoriban Krajna legfelvilágosodottabb embereként, népdalgyűjtőként is említ, a másik Anton Tomaž Linhart, aki átdolgozott két színdarabot, s megvetette a nemzeti színpad alapját. Kevésbe egyértelműen pozitív Prijatelj szerint Jernej Kopitar szerepe: a szlovén nyelv egységét hirdette, figyelmen kívül hagyva a tartományi és dialektusok közötti határokat, és különösen a klérus körében terjesztette a tisztább, nemesebb nyelv használatát. Nemcsak azért választott lelkészeket tanítványainak, „mert a papi elem képviselte úgyszólván egyedül a szlovén értelmiséget”, hanem mert ez felelt meg leginkább saját klerikális érzéseinek és a bécsi udvar szándékainak is, amiért a liberális szellemű Prijatelj nem lelkesedett. Kopitar neve még egy helyen szerepel a szövegben – mint az a cenzor, aki betiltotta a *Kranjska Čbelica* további megjelenését, azét a lapét, amely szerzői között tudhatott olyan neveket, mint France Prešeren, Matija Čop és Andrej Smole, akik a német filozófia és az olasz tiszta esztétikai művészet követőiként megtörték a „reactio és nyelvi, valamint tartalmi paraszt-utilitarismus” uralmát a szlovén irodalomban. Prešeren „Petrarcához hasonlítja magát, mint az

utóbbi Lauráját, úgy Prešeren Juliáját zengi sonette-jeiben” és gázeleiben. Ifjonti korszakának végét az 1834-es esztendő jelzi, ami után Prešeren szonettjeiben „hazája szomorú sorsát” énekli meg, ami egybeesik a költő boldogtalan szerelmével. A szonetteken és gázeleken kívül Prijatelj megemlíti a *Keresztelő a Savica mellett* című költeményt. Prešeren jelentőségét a következőkben látja: „Prešeren romantikus költő, de erősen kifejtett érzéssel a valóság iránt. Nemcsak költői nyelvét teremtette meg a szlovén népnek, hanem valóságos poétikát is alkotott a számukra mintaszerű példákban.”

A Prešeren halálát követő sötétségben egészen másfajta fénysugár látszott. 1843-ban kezdett megjelenni a *Novice* című folyóirat, amely maga köré gyűjtötte „a szlovén nép összes kultusz munkásait” és „új korszakot jelent a szlovén nemzeti öntudat fejlődésében, de a költészet szempontjából vajmi csekély a jelentősége”. A lap fő költője Jovan Vesel Koseski volt: „Csupa magasba törő pathos minden aesthetikai érték nélkül.” Prijatelj úgy látja, hogy az igazi irodalom az ötvenes évek második felében a *Slovenski Glasnik* megjelenésével kapott újabb esélyt, amelynek legjelentősebb szerzői Fran Levstik, Josip Stritar és Josip Jurčič voltak. Prijatelj Levstiket mint sokoldalú író és nyelvészt mutatja be, legjobban pedig mint elbeszélőt és gyermekversek szerzőjét értékeli. Stritar a *Zvon* szerkesztőjeként maga köré gyűjtötte „a legjobb erőket s ily módon két évtizeden keresztül irányító vezérévé vált a szlovén irodalomnak,” amiben nagy szerepe volt az európai irodalomban való jártasságának. Különösen figyelemre méltó Prijatelj következő megjegyzése: „Stritar mint novellista egy kissé sentimentális, szigorúan akadémikus, a ’magasabb művészet képviselője.’” Versei közül megemlíti *Úti dalait*. Josip Jurčičot az első szlovén realistaként jellemzi, aki emellett „gyengéd, romantikus hajlandóságot” is mutat. Példaképe Walter Scott, és a társadalmi vonatkozások helyett inkább „egyes típusok egyéni eredetiségét ragadta meg”. Prijatelj szerint Jurčič tudta a legvilágosabban megrajzolni a szlovén parasztot, ám „nem telik még gyönyörűsége a realista aprólékosságban s a pszichológiai elmélyülésnek is csak a csirája

van meg benne”. Művei közül csak a *Tugomer* című tragédiát említi. Ezután még három költőt, Stritar kortársait sorolja fel. Simon Jenko szerinte „a szlovén pessimismus poétája” és „a szlovének Heineje”. Prijatelj úgy látja, hogy „ma a legnépszerűbb szlovén lyrikus” Simon Gregorčič, akinek költészetében érezzük Itália közelségét. Anton Aškerc „józan, rideg, valósággal száraz realista epikus, a ki szeret mindent, a mi tiszta, nyílt és világos.”

A Stritart követő korszak legjelentősebb elbeszélői Prijatelj számára Janez Trdina, Janko Kersnik, Fran Detela és Ivan Tavčar. Az elsőről ezt írja: „a szlovén népirodalom ethnographusa”, a második „elérte a szlovén novella technikai tetőpontját”, a ma már kissé elfelejtett Detela pedig történelmi regények írójaként jelentős. Tavčar szerinte kiváló romantikus, mivel „szinte tultengett phantasiája”, valamint realista is, mert gyönyörűsége telt a vaskos paraszti beszédben, ezen kívül még „politikai satirikus és pamphletista” is.

„A kilenczvenes évek közepe óta számíthatjuk a szlovén *modernismust*. Egyértelmű ez az individualismus teljes győzelmével, továbbá a belső concentratioval és elmélyedéssel.” Úttörői a Zola-tanítvány, naturalista Fran Govekar és a ma már elfeledett pszichológizáló Ksaver Meško és a humorista Rado Murnik. A szlovén modernizmus középpontjában Prijatelj szerint Ivan Cankar alakja áll „az egyéni sajátosság merész bátorságával és azzal a mámoros tobzódással, a mely hol a verista csavargó naturalizmus, hol a forradalmi lelki romantika italát szörpöli”. A legjobb kortárs verseket Cankar barátja, Oton Župancič írja, „a ki Baudelaire módjára vele együtt üldözi a philisterséget”. Régebbi verseiben „álmag symbolismusba öltöztette a költeményeit”, az újabbakban már közvetlenebbül szólal meg, „nem ritkán a keserű, nemes pathos hangján”. A két fiatalon elhunyt költő Dragotin Kette és Josip Murn (ez utóbbit csak álneven Aleksandrovként említi) szerinte „a francia hangulatiskolának és a nép friss naivságának a tanítványa”. Tanulmánya végén Prijatelj két ígéretes elbeszélőt említ meg, Zofka Kvedert és a már elfeledett Ivo Šorlit.

Figyelemre méltó, hogy a reformáció, felvilágosodás, romantika és modernizmus kifejezéseket kurzívval szedték, az ellenreformációt és realizmust viszont nem. (Hasonló a szöveg német verziója is, ahol a romantika sincs külön megjelölve). Az egyes korszakok kiemelésének hiánya talán a sietség számlájára írható, amivel Prijatelj lerövidítette a szöveget (BARBARIĆ 1971a: 100-101). Az eredeti szöveg kéziratában ugyanis másképp van, és a szerb fordításban is (PRIJATELJ 1920) – a szlovén irodalom fejlődését hat fejezetben tárgyalja, amelyek címe az eredetiben: I. Fragmente, II. Reformation und Gegenreformation, III. Aufklärung, IV. Romantik, V. Novelle és VI. Moderne. Meglepő az ötödik fejezetcím, amely a Prešeren halála és Fran Govekar fellépése közötti időszakot tárgyalja. Zoltan Jan szerint Prijatelj lába alól „teljesen kicsúszott a talaj a 19. század második felének periodizációjakor, mert nem merte a korszakot realizmusnak nevezni”, amely terminust jelzőként használta. A *Novella* címmel „hangsúlyozni akarta annak a korszaknak a jelentőségét, amelyet leginkább a művészi prózáért vívott harc jellemez, s e próza legjavát a novella jelenti”. (JAN 1975: 142)

A szöveg szóban forgó magyar változatában a romantika és a realizmus közötti határ nem eléggé nyilvánvaló, mivel nincs is világosan jelölve – Prešeren halála után a *Novice* és Koseski bekezdése következik, majd átlép a *Slovenski Glasnik* felé. Mint már említettem, az első realistaként említett szerző Jurčič, majd Aškerc és Tavčar is ugyanezt a jelzőt kapja.

Mint azt Lukács István megállapította, „Prijatelj írásában [...] egyáltalán nem érvényesül az a szempont, hogy irodalomtörténeti áttekintésük magyar publikum számára készül, vagyis esetleges párhuzamok felvillantásával nem kínálnak irodalmi támpontot a magyar olvasó számára,” (LUKÁCS 2005: 12) aminek magyarázatát abban látja, hogy Prijatelj nem ismerte a magyar irodalmat. Štefan Barbarič a szöveg különböző változatainak összehasonlításakor megállapítja, hogy a magyar változat az egyetlen, amelyben nem szerepel Mátyás király alakjának jelentősége a szlovén irodalomban (BARBARIĆ 1971a: 103, BARBARIĆ 1971b: 151-152) – az osztrák válto-

zatban már az első bekezdésben megemlíti (PRIJATELJ 1905: 462), szintén szerepel a hosszú első verzióban (PRIJATELJ 1920: 14-15, a kézirat 8-9. oldalán). Hasonlóképpen az eredeti szövegben a szerző közel egy oldalt szentelt a magyarországi szlovének (ogrski Slovenci) irodalmi tevékenységének (PRIJATELJ 1920: 34-35, a kéziratban a 31. oldalon), ami a magyar változathól teljesen hiányzik.

BIBLIOGRÁFIA

- ANGYAL Andreas, 1967: Oskar Asbóth und die slowenische Gelehrtenwelt. *Studia Slavica* 13/134-141.
- BARBARIČ Štefan, 1971a: A szlovén irodalom első magyar nyelvű áttekintése. *Hungarológiai Közlemények* 3/5-6. 97-104.
- - 1971b: Prijateljev pregled slovenske književnosti v madžarščini. *Jezik in slovstvo* 16/5. 150-152.
- CSUKA Zoltán, 1963: *A jugoszláv népek irodalmának története*. Budapest: Gondolat Kiadó.
- DOLINAR Darko, 2007: *Med književnostjo, narodom in zgodovino*. Celje: Celjska Mohorjeva družba, Ljubljana: Založba ZRC SAZU.
- JAN Zoltán, 1975: Izhodišča v pregledu »Slovenačka književnost«. *Prijatelj zbornik*. Ljubljana: Slovenska matica, 130-148.
- JANEŽ Stanko, 1973: *A szlovén irodalom kistükre*. Budapest: Európa Könyvkiadó.
- KREK Gregor, 1891: *A szlovén irodalom. Az Osztrák-Magyar Monárchia írásban és képbén. Karinthia és Krajna*. Budapest: A Magyar Királyi Államnyomda kiadása. 435-454.
- LUKÁCS István, 2005: *Közel s távol*. Budapest: ELTE BTK, Szláv Filológiai Tanszék.
- - 2006: *Paralele*. Maribor: Slavistično društvo (Zora 42).
- MOSKOVLJEVIĆ Miloš, 1920: *Od prevodioca. Slovenačka književnost*. Beograd: Knjižara Zdravka Spasojevića. 3.

- PÁVEL Ágoston, 1976: *A szlovén irodalom vázlatos áttekintése*. Szeged: József Attila Tudományegyetem Orosz Nyelvi és Irodalmi Tanszék.
- PRIJATELJ Ivan, 1904-1906: Szlovenci i ih literatura. *Szlavjanszkija Izvesztyija* (S. Peterburg), 1904-05/1 33-42, 1904-05/2 166-180, 1904-05/3 292-304, 1904-05/5-6 460-471, 1904-05/8 700-713; 1906/1, 50-55.
- - 1905: Literatur der Slowenen. *Österreichische Rundschau* 3/36. 462-465.
  - - 1906: Slovenci i njihova književnost. *Prosvetni glasnik* 27/11. 370-392, 27/12. 445-464.
  - - 1911: A szlovének irodalma. *Egyetemes Irodalomtörténet. Negyedik kötet. Ural-Altajiak és Szlávok*. Budapest: Franklin-Társulat. 643-652.
  - - 1920: *Slovenačka književnost*. Beograd: Knjižara Zdravka Spasojevića.
- SLODNJAK Anton, 1952: Ivan Prijatelj. *Ivan Prijatelj: Izbrani eseji in razprave Ivana Prijatelja*. Ljubljana: Slovenska matica. V-LV.